

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fonética e fonoloxía da lingua española

Materia	Fonética e fonoloxía da lingua española			
Código	V01G400V01913			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel			
Correo-e	miguel.cuevas@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Familiarizar ao alumnado cos conceptos fonéticos e fonolóxicos máis relevantes. Comprender a estrutura do sistema e aplicala á análise fonolóxico e fonético do español. Manexar adecuadamente os sistemas de transcripción do AFI e da RFE.			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C18	Capacidade para localizar, utilizar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e Internet.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Que o alumnado se familiarice cos conceptos fonéticos e fonolóxicos máis relevantes. Fundamentalmente, deben distinguir claramente entre o nivel fonético e o fonolóxico.	A1	C5	D1	
Que comprenda a estrutura do sistema e saiba aplicala á análise fonolóxica.	A5	B7	C2	D10
			C5	

Que comprenda as relacións entre articulación e acústica.	A2	B3	C18	D1 D11
Que reflexione sobre a importancia dos estudos fónicos na súa futura traxectoria académica e profesional.	A1	B3		D5 D8 D12
Que sexa quen de transcribir fonética e fonoloxicamente, tanto no Alfabeto Fonético Internacional (AFI) coma no alfabeto da Revista de Filología Española (RFE).	A5	B2	C2	D8

Contidos

Tema

1. Estudar fonética e fonoloxía. E isto... para que serve?

2. Fonética: fonética articulatória	2.1. Producción da fala e anatomía do aparello fonador 2.2. Clasificación articulatória dos sons da fala 2.3. Fenómenos fonéticos relacionados coa combinación de sons 2.4. Transcrición fonética
3. Fonética: fonética acústica	3.1. Proceso de produción e transmisión do son 3.2. A onda sonora e os seus tipos 3.3. Producción da fala desde o punto de vista acústico: fonte e filtro 3.4. Representacións gráficas do son 3.5. Lectura de espectrogramas 3.6. Modelos de formantes 3.7. Introducción a Praat
4. Fonética perceptiva	4.1. O oído 4.2. Principios fónico-acústicos sobre a percepción 4.3. O cocleograma
5.- Prosodia	5.1. Os rasgos suprasegmentales 5.2. A entonación 5.3. Significado da entoación 5.4. Modelos entoativos 5.5. Transcrición ToBI
6. Fonoloxía: conceptos xerais	6.1. O fonema e os trazos distintivos 6.2. Conmutación 6.3. Relacións sintagmáticas e paradigmáticas 6.4. Oposición e contraste 6.5. Pertinencia e redundancia 6.6. Neutralización e archifonema 6.7. Desfonoloxización 6.8. Os fonemas do español 6.9. Transcrición fonolóxica
7. Fonoloxías. Introducción	7.1. Fonoloxía estrutural-funcional 7.2. Fonoloxía xerativa 7.3. Fonoloxía natural 7.4. Fonoloxía articulatória 7.5. Optimalidade 7.5. Fonoloxía cognitiva

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	10	21	31
Lección maxistral	22	35	57
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	22	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	24	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Poderanse realizar consúltalas pertinentes respecto diso por correo electrónico ou en titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas de forma autónoma	Unha vez explicada a transcripción fonolóxica e fonética na aula, o estudante realizará de forma autónoma os exercicios expostos polo profesor	15	A5	B7	C5	D1 D8
Lección maxistral	Avaliarase mediante a asistencia, a participación activa nas clases e a preparación das lecturas previas.	5			C5	D5 D10
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizaranse varios exames parciais ao longo do curso. Exames teórico-prácticos	65	A1	B2	C2	B7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	15		B7	C18	D12

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO PRESENCIAL:

1ª edición das actas: os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. A data de todas as probas indicadas realizaranse e acordaranse co estudante segundo a marcha do curso. De optar pola avaliación única, terán até a terceira semana do curso para comunicar esta decisión ó profesorado por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Doutra banda, o dereito á avaliación continua perderase si non se agarraches a un mínimo do 80% das clases, é dicir, só se avaliará con este sistema aos alumnos e as alumnas que asistan a 38 horas ou máis de clase. Tamén se perderá o dereito á avaliación continua si non se entregan as prácticas obrigatorias fixadas polo profesorado da materia. Pola súa banda, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade (<http://fft.uvigo.es/gl/docencia/exames/>).

2ª edición das actas, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade (<http://fft.uvigo.es/gl/docencia/exames/>).

ALUMNADO SEMIPRESENCIAL:

1ª edición das actas: os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única.

Indendentemente do método de avaliación elixido, recoméndase asistir á presentación da materia e ás clases que sexan posibles. Para a avaliación continua seguirase o seguinte método de avaliación presentado na guía De non cumprir estes requisitos avaliarase polo método de avaliación única, que consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade (<http://fft.uvigo.es/gl/docencia/exames/>).

2ª edición das actas, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade (<http://fft.uvigo.es/gl/docencia/exames/>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Planas, Ana María, **Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española**, Horsori, 2005

Knight, Rachael-Anne y Setter, Jane, **The Cambridge Handbook of Phonetics**, Cambridge University Press, 2021

Marrero, Victoria, **Fonética perceptiva. Addenda**, UNED, 2001

Martínez Celdrán, Eugenio y Ana María Fernández Planas, **Manual de fonética española. Articulaciones y sonidos del español**, Ariel, 2007

Quilis, Antonio, **Tratado de fonología y fonética españolas**, 2, Gredos, 2002

Veiga, Alexandre, **El componente fónico de la lengua**, Axac, 2009

Bibliografía Complementaria

Alarcos Llorach, Emilio, **Fonología española**, Gredos, 1956

Christoph, Gabriel; Randall, Gess y Meisenburg, Trudel, **Manual of Romance Phonetics and Phonology**, De Gruyter, 2021

Knight, Rachael-Anne, **Phonetics: A Coursebook**, Cambridge University Press, 2012

Laver, John, **Principles of phonetics**, Cambridge University Press, 1994

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Variedades do español/V01G400V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía da lingua galega/V01G400V01902

Outros comentarios

- A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.
- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.
- Reconméndase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas aulas.
- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma MOOVI e de estar ao tanto das datas nas que as probas de avaliación teñen lugar.
- Infórmase ao alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o axeitado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltese co profesorado as dúbidas neste respecto.